

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA

3.Kf.27.195/2011/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Bán, S. Szabó & Partners Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bán Chrysta ügyvéd) által képviselt **Siemens Aktiengesellschaft Österreich** (Ausztria-Wien) I. rendű, a Partos és Noblet Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ryszka Sándor ügyvéd) által képviselt **Alstom Holding S.A.** (Franciaország-Levallois Perret Cedex) II. rendű, a Sándor, Szegedi, Szent-Ivány & Komáromi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sándor Tamás ügyvéd) által képviselt **Siemens AG** (Németország-Erlangen) III. rendű felpereseknek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd által képviselt **Gazdasági Versenyhivatal** (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében, amely perbe az alperes oldalán az Oppenheim Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fejes Gábor ügyvéd) által képviselt **ABB Switzerland Ltd.** (Baden Svájc) I. rendű, az **ABB Management Services Ltd.** (Zürich Svájc) II. rendű és az **ABB Mérnöki Kft.** (Budapest) III. rendű beavatkozó beavatkozott, a Fővárosi Bíróság 2007. október 25. napján kelt 7. K.31.535/2006/46. számú ítélete ellen az I. rendű felperes 48., a III. rendű felperes 49., az alperes 47. sorszám alatt bejelentett és 50. sorszám alatt indokolt fellebbezésére, valamint II. rendű felperesnek a másodfokú eljárásban 12. sorszám alatt bejelentett csatlakozó fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, az alperes Vj-102/2004/174. számú határozatát részben megváltoztatja és a II. rendű felperesre kiszabott bírság mértékét 416.000.000 (négysszáztizenthatmillió) forintra mérsékli, egyebekben a kereseteket elutasítja.

Az I. rendű felperes 80.500 (nyolcvanezer-ötszáz) forint a II. rendű felperes 227.500 (kettőszázhuszonhétezer-ötszáz) forint, a III. rendű felperes 42.000 (negyvenkettőezer) forint másodfokú perköltség megfizetésére köteles 15 napon belül az alperes részére.

Kötelezi az I-III. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az I-III. rendű alperesi beavatkozók együttes kezéhez egyenként 10.000-10.000-10.000 (tízezer-tízezer-tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Az I. rendű felperes 5.500 (Ötezer-Ötszáz) forint, a II. rendű felperes 15.500 (tizenötezer-ötszáz) forint, a III. rendű felperes 3.000 (háromezer) forint fellebbezési illeték megfizetésére köteles - az adóhatóság külön felhívására - az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2005. december 22. napján kelt Vj-102/2004/174. számú határozatával megállapította, hogy az I-III. rendű felperesek más vállalkozásokkal együtt versenykorlátozó megállapodást kötöttek, magatartásaikat összehangolták a legalább 72 kV feszültségű gázszigetelésű elektromos kapcsoló berendezések (GIS), illetve a kapcsolódó alállomások piacán. Magatartásuk alkalmas volt a piaci verseny korlátozására a magyarországi piacon, a határozatban rögzített időtartamban. A jogsértés miatt az alperes az I. rendű felperest 159 MFt, a II. rendű felperest 440 MFt, a III. rendű felperest pedig 80 MFt versenyfelügyeleti bírsággal sújtotta. A bírság összegét a GHV elnöke és a Versenytanács elnöke által kiadott 2/2003. számú Közleményben (a továbbiakban: Közlemény) foglalt elvek alapján állapította meg tizenhárom magyarországi projekt releváns forgalmának alapulvételével, amelyet részben tényadatok, részben összehasonlító adatok alapján határozott meg. A határozat bírósági felülvizsgálata során eljáró Fővárosi Bíróság 7.K.31.535/2006/46. számú ítéletével az alperes határozatát megváltoztatta, a bírságot az I. rendű felperes esetében 27.300.000 forintra, a II. rendű felperes esetében 147.380.000 forintra, a III. rendű felperes esetében pedig 29.250.000 forintra mérsékelte. Megállapította, hogy az alperes eljárása során eljárási szabályt nem sértett, a felperesek magatartása mind az 1991. január 1-től 1997. december 31-ig hatályos, a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 14. §-ába, mind pedig az 1997. január 1. napjától hatályos, a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 11. §-ába ütközött. Kifejtette, hogy a jogsértés megállapításához nem szükséges a konkrét versenykorlátozó hatás bizonyítása, elegendő az erre való alkalmasság. Bizonyítottak látta azt a határozati megállapítást, hogy 1988. április 15. napjától 2004. május 3-ig létezett egy, a magyar piacra is kiterjedő hatályú kartell megállapodás, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását és torzítását célozta. Az alkalmazott bírság szankció vizsgálata során az alperesi számítást vette alapul, ugyanakkor a Tptv. 78. § (1) és (2) bekezdésébe ütközőnek minősítette a meg nem valósult projektek összehasonlító adatokon alapuló értékének a bírságalapba való számítását, mert ezek nem képezték a releváns piac részét, így a releváns piaci forgalomba sem voltak

beszámíthatók. Az alperes határozatának mellékletét képező projektek felsorolásából csak a ténylegesen megvalósult két projektet (No. 1059 Kelenföld-Hausmann utca és O 2 Városliget) vette figyelembe a bírság számítás alapjaként és saját bírságszámítási táblázata felhasználásával a Közlemény elvei alapján számította ki az egyes versenyfelügyeleti bírságok összegét. Sérült a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B. §-a, mert az alperes indokolási kötelezettségének sem tett eleget, amikor a meg nem valósult projekteket úgy vonta be a bírság számításába, hogy annak relevanciáját és okszerűségét nem indokolta meg, és iratellenes megállapításokat is tett a No. 1135 és az No. 1180 projektek esetében. A fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2.KÍ.27.564/2007/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az eljárási illekre vonatkozó kiegészítéssel hagyta helyben. A felperesek magatartását az alperessel és az elsőfokú bírósággal egyezően jogsértőnek, a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását és torzítását célzóknak és ekként a Tpv. 11. § (1) és (2) bekezdés d) és e) pontba ütközőnek minősítette. Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban is, hogy a bírságalap meghatározásánál a meg nem valósult projektek feltételezett értékét nem lehet figyelembe venni, mert ez a számítási mód sérti a jogbiztonságot, a tényeken alapuló ellenőrizhető mérlegelés követelményét.

Az alperes felülvizsgálati kérelmére eljáró Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.058/2009/12. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét a felpereseket terhelő versenyfelügyeleti bírság mérséklésére vonatkozó rendelkezést helybenhagyó részében hatályon kívül helyezte és e körben a Fővárosi ítéltáblát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Leszögezte, hogy a Tpv. 11. §-a egyaránt jogellenesnek minősíti a versenykorlátozás célzatát, az arra való alkalmasságot, vagyis a potenciális hatást és a tényleges hatást. Megállapította, hogy a jogszabályt az elsőfokú bíróság is így értelmezte, ugyanakkor már csak a konkrét, megvalósult projekteket vette figyelembe a bírságalap megállapításánál, ami az előzőekhez képest olyan ellentmondás, melyet a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletében nem oldott fel. Kifejtette, amennyiben bizonyítást nyer, hogy a megállapodás a versenyt korlátozta, torzította vagy megakadályozta, a bírság kiszabásánál ez súlyosító tényező. Amennyiben csak az állapítható meg, hogy a magatartás alkalmas volt a jogsértő hatás kiváltására, a szankció enyhébb lehet, de azért, mert bármely okból a megállapodás hatókörébe került projektek kiírása nem történt meg, a megállapodásban részes vállalkozások jogellenes magatartásuk szankciójától nem mentesülhetnek. Iránymutatásként az ellentmondások feloldását, a potenciális projektekre vonatkozó, de a versenyt torzító, korlátozó vagy megakadályozó célzattal rendelkező magatartásokra irányuló versenyfelügyeleti bírság összegével kapcsolatos mérlegelés elvégzését írta elő.

A megismételt eljárásban a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.525/2009/9. számú részítéletével a felpereseket terhelő versenyfelügyeleti bírság mérséklésére vonatkozó rendelkezés tekintetében is helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Megállapította, hogy a Tpv. csupán a bírság legmagasabb összegét rögzíti, azon belül azonban a konkrét összeget az adott ügyben releváns szempontok egyedi mérlegelésével kell megállapítani, a bírság kiszabása nem alapulhat egy általános szempontrendszer mechanikus alkalmazásán. A Tpv. feljogosította az alperest a jogalkalmazás kiszámíthatóságának biztosítása érdekében saját joggyakorlatának Közlemény formájában történő közzétételére, de ez nem ad felmentést az alperesnek indokolási

kötelezettsége alól. A bírságalap meghatározásánál nem lehet összehasonlító fiktív adatokból kiindulni. Elfogadta az elsőfokú bíróság ítéleti megállapítását abban, hogy a bármilyen okból meg nem valósult beszerzések feltételezett értéke, mint összehasonlító fiktív adat nem számítható be a bírság-alapba, mert a hiányosan ismert adat nem lehet a konkrét számszaki adatot feltételező egzakt művelet része. Elvetette az elsőfokú bíróságnak a Közleményhez igazodó számítását, a potenciális piac és a tiltott megállapodás összefüggéseire vonatkozó okfejtését és a bírság összegeket a Tpv. 78. § (3), illetve (2) bekezdése alapján minősítette. A más alapokra helyezett felülvizsgálat ellenére az elsőfokú bíróság döntését érdemben helyesnek minősítette, nem látott lehetőséget a határozat szerinti bírság összegek változatlan fenntartására.

Az alperes ismételt felülvizsgálati kérelmére eljáró Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálat bíróság Kfv.II.37.497/2010/14. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla részítéletét hatályon kívül helyezte és a Fővárosi ítéltáblát új eljárásra, és új határozat hozatalára utasította. Elrendelte, hogy az új eljárást a Fővárosi Ítéltábla másik tanácsa folytassa le. Rögzítette, hogy a Tpv. 78. § szerint előírt bírság megalapozottsága az alperesi határozat törvényességi felülvizsgálatának egyik alapvető kérdése, amely kizárólag abból a szempontból közelíthető meg, hogy az alperes a bírság összegét milyen módon határozta meg, milyen eljárási megközelítést alkalmazott és milyen szempontokat vett figyelembe. Amennyiben - mint a perbeli esetben is - az alperes a Közleményt alkalmazta, az abban felhívott közleményi pontok jelentették a mérlegelés alapját, az képezi a bírósági felülvizsgálat tárgyát. Az elsőfokú bíróság helyesen minősítette törvényesnek és alapjaiban figyelembe vehetőnek az alperes bírságszámítási módját, a másodfokú bíróság azonban a vizsgálatot más alapokra helyezte, a Közlemény szempontrendszerét és az alkalmazott matematikai műveleteket mellőzte, olyan általános megállapításokat tett, amelyek az alperesi határozat tiltott felülmérlegelésének minősültek. Iránymutatásában, utalva a korábbi hatályon kívül helyező végzésben felhívott ellentmondásokra, előírta azok tisztázását, a másodfokú bíróságnak az alperesi fellebbezés megalapozottságát, az alperes szempontrendszerének alkalmazásával az elsőfokú bíróság által felállított mérlegelés törvényességét kell vizsgálnia. A megismételt eljárásban meg kell határoznia azt, hogy a meg nem valósult projektekkel kapcsolatos becslési adatok helyesen vagy iratellenesen kerültek meghatározásra. Állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a jogsértésre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen rekesztette-e ki ezeket a magatartásokat a szankció összegének meghatározása köréből.

A megismételt másodfokú eljárásban az I-III. rendű felperes kérelme az elsőfokú ítélet helyben hagyására, az alperes kérelme fellebbezésének tartalma szerint az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása és a felperesek keresetének elutasítására irányult. Az I-III. rendű alperesi beavatkozók a fellebbezés tartalmával értettek egyet.

Az alperes fellebbezése túlnyomórészt alapos.

A Fővárosi Ítéltábla előjáróban azt hangsúlyozza, hogy a megismételt eljárás tárgyát kizárólag az alperes által megállapított verseny-felügyeleti bírság alkalmazásának jogszerűsége, a számítás a mérlegelési szempontjai képezték, miután a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.058/2009/12. számú végzése következményeként a Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítéletének a jogalapra nézve

hozott helybenhagyó ítéleti rendelkezése jogerős. A jogerős ítéletnek a jogalapra vonatkozó azok a megállapításai, amelyek a bírság alkalmazásának jogszerűsége és az összecszerűségének meghatározása szempontjából jelentősek, a következők:

1.) Az elsőfokú bíróság elfogadta és a rendelkezésre álló közigazgatási iratok alapján bizonyítottan tekintette azt az alperesi megállapítást, hogy a GIS piac egyes résztvevői 1988. április 15. napján írásos kartell-megállapodást (GQ megállapodás) kötöttek, míg a megállapodás európai tagjai az európai tagokra vonatkozó - a GQ megállapodást kiegészítő - megállapodást foglaltak írásba (E megállapodás). Az e megállapodásokban rögzített ár- és piacfelosztó nemzetközi kartell-megállapodás egy komplex, egységes, folyamatosan fennálló egyetlen jogsértést valósított meg 2004. március 3-ig, addig az időpontig, míg az alperesi beavatkozók a megállapodásban való működésüket beszüntették. Az alperessel egyezően állást foglalt a működés folyamatosságáról is, (ítélet 38-39. oldal), melyet nem szakított meg a III. rendű felperes 1999. évben a kartellből való kilépése sem, ezért az 1999. előtti cselekmények nem évültek el, az elévülési idők szempontjából a kilépés nem vehető figyelembe.

2.) A III. rendű felperes esetében az elsőfokú bíróság állást foglalt a 2001. július 1-jével történő kartellbe való visszatérés és ismételt részvétel mellett, mert egyértelmű adat (165. sz. irat) és az alperesi beavatkozó alkalmazottai nyilatkozatán alapuló előadás volt arra nézve, hogy a III. rendű felperes 1999. végétől 2001. tavaszáig nem vett részt a kartellben. A III. rendű felperesi állítás ellenében, tekintve, hogy az alperesi beavatkozók előadása kellően részletes volt, a III. rendű felperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy a kartellbe visszalépésére nem 2001. júliusában, hanem egy évvel később került sor. Erre vonatkozó bizonyítás hiányában az elsőfokú bíróság ítéletének 44. és 45. oldalán számot adott arról, hogy miért fogadta el a III. rendű felperes esetében a kartellbe való visszatérés időpontját az alperes határozatában megállapított időben.

3.) A gazdasági versenyt korlátozó megállapodás minősítése kőkemény kartell.

4.) Az alperesi határozat mellékletét képező projekt lista az alperes hatáskörében vizsgált jogsértés megállapításának alapjaként elfogadott volt, a jogerős ítélet szerint eljárásjogi jogsértés nem történt, a releváns tényállást az alperes megfelelően tisztázta.

5) Jogerős az elsőfokú bíróság azon megállapítása is a Városligeti projektre nézve (melléklet 13. pont, O 2 projekt), hogy a II. rendű felperes tender nyertes lett úgy, hogy a többi résztvevő ajánlatát érvénytelenné nyilvánították, de ezzel a tenderrel összefüggésben a tényleges megállapodás ténye az elsőfokú bíróság döntése szerint nem nyert bizonyítást. (Elsőfokú bíróság ítélete 41. oldal.)

Az elsőfokú bíróság megállapította (ítélet 42-43. oldal), hogy a jogsértés célja a piac felosztása volt, ezért a jogsértés megállapítható volt mindazon kartelltagokkal szemben, akik időközben nem léptek ki abból.

Helyesen rögzítette, hogy a jogsértés szempontjából annak nem volt jelentősége, hogy konkrét, megvalósult vagy csupán tervezett, bármely okból meg nem valósult projekt kapcsán voltak-e tényleges egyeztetések és azok vezettek-e eredményre, mert ezek a körülmények a bírság kiszabás szempontjából bírnak jelentőséggel. A Vtv. 14.§ (1) és

a Tptv. 11. § (1) bekezdéséből következően egy kartell megállapodás léte önmagában ezekben a törvényhelyekben ütközik, nem szükséges konkrét versenykorlátozó hatás bizonyítása, elegendő az erre való alkalmasság.

A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság végzésében a Tptv. 11. §-át értelmezve egyaránt jogellenesnek minősítette a versenykorlátozás célzatát, az arra való alkalmasságot, vagyis a potenciális hatást, illetve a tényleges hatást. Függetlenül attól, hogy bármilyen okból a megállapodás hatókörébe került projektek kiírása nem történt meg, a megállapodásban részes, a versenytörvényt megsértő vállalkozások a jogellenes magatartás szankciójától nem mentesülhetnek. Ebből következően, amennyiben a versenyjogi jogsértés megállapításához elegendő a célzat, a potenciális hatás, akkor a jogsértés jogkövetkezménye meghatározásakor is a jogellenes magatartás valamennyi típusát, tehát a tényleges hatás nélkül marad, magatartásokat is figyelembe kell venni és szankcionálni kell. Az alperes e célból dolgozta ki a Közleményben közzétett pontozásos módszerét, ahol az ügy eltérő sajátosságaira figyelemmel valamennyi szempontot a maga súlyával értékelt. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperesek terhére a jogsértést a szankcionálható magatartások körébe valamennyi törvényileg figyelembe vehető magatartást bevonva megállapította, ugyanakkor a szankció meghatározásakor csak a két megvalósult projekttel számolt. Az alperes által kidolgozott számítási módszer éppen azt célozza, hogy az egyes magatartási típusok a maguk súlya szerint, az azzal kiváltható hatással korrigáltan, az elkövetőre egyéniesítetten kerüljenek értékelésre.

Az alperes határozatában kifejtette, hogy a Közleményben foglalt elvek alapján a bíróság összegének megállapítása során arra törekedett, hogy azok tükrözzék azt, hogy a vállalkozások milyen módon és mennyi ideig vettek részt a kartellben, milyen súlyú jogsértést követtek el, a jogsértő vállalkozások milyen piaci helyzetben voltak és mennyire volt felróható a terhükre az elkövetett cselekmény.

Elsőként a bíróság alapösszegét határozta meg az alperes, a határozat 289. pontjában kifejtett lépések szerint. A határozat mellékletét képező projektlista alapján a bíróság alapösszegének meghatározásánál tizenhárom projektet vett figyelembe, melyek közül ténylegesen csak kettő valósult meg.

A projektek köre adott a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, függetlenül attól, hogy az elsőfokú bíróság csak azt a két projektet vette alapul a bíróság megállapításánál, amely ténylegesen megvalósult, és amely 10,5 és 2,6 MEUR értéket képviselt. Az elsőfokú bíróság a vizsgált döntését azzal indokolta, hogy az alperes nem igazolta a tenderkiíróktól származó információk alapján, hogy a konkrét, meg nem valósult tenderek törlésének egyik tényezője volt a magas piaci árakból következő forráshiány. Ennek hiányában nem volt lehetősége az árakon keresztül érvényesülő piacszűkítő hatásnak a potenciális piacra vetítésére, és a meg nem valósult projektek feltételezett értéke nem lehetett releváns mérlegelési szempont, azok az eset összes körülményei között nem voltak értékelhetők. Az elsőfokú bíróság indokai ellenében az alperes helyesen érvelt azzal, hogy a felperesek versenykorlátozó célú magatartásukat a ki nem írt, vagy utóbb törölt projektek tekintetében is kifejtették, ellenkező értelmezés esetében csak a tényleges hatás képezné az értékelés alapját, ami ellentétes a Tptv. fentebb hivatkozott és a felülvizsgálati bíróság által is hangsúlyozott (Kfv.IV.37.058/2009/12. számú végzés 12.-13. oldal) - lényegében az elsőfokú bíróság által egyéb döntései során alkalmazott - elvvel, amely a jogellenes magatartást a

tervezett, de bármely okból meg nem valósult projektek kapcsán is megállapítani rendeli, mint olyan magatartást, amely szankciót von maga után. Ebből következően az alperes helyesen járt el, amikor mind a tizenhárom projektet figyelembe vette a bírság alap meghatározásánál. A másodfokú bíróság azt a módszert is elfogadta, hogy azoknak a projekteknek a vonatkozásában, melyek törlésre kerültek, tényleges árbevétel hiányában potenciális árbevétellel kalkulált az alperes, melynek ténye és számítási módja a felperesek előtt a határozat meghozatalának napjától, 2005. december 22-től ismert volt. Az összehasonlító adatok alapján meghatározott becsült érték ellenében a piacot jól ismerő felperesek konkrét számszaki érvekkel alátámasztott előadással nem éltek, bizonyítást nem ajánlottak fel a peres eljárás során, annak ellenére, hogy a bizonyítás a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őket terhelte volna. Tévesen hivatkoztak a Pp. 336/A. § (2) bekezdése szerinti alperesi bizonyítási kötelezettségre. Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes eljárásjogi jogszabálysértést nem követett el, és a tényállás tisztázási és indokolási kötelezettségét nem sértette meg, ez a megállapítás már nem vitatható, ennek következménye pedig, hogy a felperesek a bizonyítási teher megfordulására sikerrel nem hivatkozhatnak. Az összehasonlító adatok kifogásolása Önmagában pedig erre vonatkozó konkrét bizonyítékok nélkül nem volt elfogadható.

A fentiek alapján az alperes helyesen állapította meg a feltárt magyar projektek együttes értékét a tény-és összehasonlító adatok alapján 35,4 millió euróban, illetve a 250 forintárfolyam alapján 8,85 milliárd forintban számítási alapként. Helyesen osztotta el a folyamatos és egységes, egyetlen jogsértésre figyelemmel a kartell fennállásának 14 éves működésével, és jutott ennek eredményeként az egy éves árbevételhez. Az alapösszeg fentiek szerinti meghatározása ekként kifejezi a valamennyi lehetséges elkövetési magatartással, a teljes elkövetési időszakra figyelembe vehető és értékelendő jogsértést. Az egyedi szempontok, így a tényleges illetve célzott hatás az egyes jogsértők esetében korrekciós tényezőként jelennek meg.

Helyesen állapította meg a verseny veszélyeztettségének mértékét a Közlemény szerinti kökemény kartell tényére figyelemmel az alperes mindhárom felperesnél, melyet 25 pontra értékelt. Elfogadta a másodfokú bíróság a II. rendű felperes kivételével a piaci hatásra és a felróhatóságra adott pontokat és annak indokait is. Az adható maximumhoz képest adott pontozásnál itt jelentkezett - egyebek mellett - a tényleges és meg nem valósult projektek számaránya szerinti különbség. A II. rendű felperes esetében a Városligeti projekt (projektlista 13. tétel) vonatkozásában az alperes a piaci hatásra 10 pontot adott azzal az indokkal, hogy a II. rendű felperes pályázatot nyert. A jogalap körében, a projektlista teljességénél az elsőfokú bíróság elfogadta ezt a projektet figyelembe veendő tételként, de a tényleges megállapodás tényét nem találta bizonyítottnak, melyet az alperes fellebbezésében nem kifogásolt, így a piaci hatásra alkalmazott 10 pont helyett a másodfokú bíróság a II. rendű felperesnél 7 pontot, az I. rendű felperes szerinti mértéket fogadott el. A II. rendű felperesre nézve a titkári pozíció súlyosító körülményként történő értékelése megalapozott volt, a titkár feladatait, szerepét az alperes meghatározta, ebbéli megítélését, mint a jogalaphoz tartozó kérdést az eljáró bíróságok vizsgálták, a minősítés egyenes következménye volt a szankcionálás során a súlyozott figyelembe vétel.

Az elkövetés időtartamának szorzókénti alkalmazása nem volt jogsértő, az elkövetési magatartást jellemző összes más figyelembe vehető szempont szerint meghatározott mérték mellett jelentősége van annak, hogy az egyes elkövetők jogsértő magatartása mennyi ideig tart.

A III. rendű felperes változatlanul azzal érvelt, hogy a jogsértés kezdő időpontját az ő esetében tévesen állapította meg az alperes, érvelését a másodfokú bíróság nem vehette figyelembe, mert az elsőfokú bíróság ítélete e részében jogerős megállapítást tartalmaz a kartellbe való visszatérés időpontjáról, az alperes ezzel egyezően, és a megkezdett évek szerint alkalmazta - helyesen - a szorzót.

Az elsőfokú bíróság ítéletének 47. oldalán hivatkozott, a projektlista 5. 7. és 12. tételére vonatkozóan kifejtett iratellenességre vonatkozó megállapítást a másodfokú bíróság akkor vehette volna figyelembe, ha a tényleges és potenciális projektek közötti különbségtétel az elsőfokú döntés szerint elfogadható lett volna. A másodfokú bíróság megítélése szerint az alkalmazott képlet szorzójaként a releváns forgalom meghatározása szempontjából a potenciális és tényleges projekteket egyaránt számításba kellett venni, hiszen mindkét területet érintő magatartás jogsértőnek minősült. A korábbiakban kifejtettek szerint a korrekciós tényezőknél kellett számításba venni a tényleges és a potenciális hatás közötti különbséget, ezt az alperes meg is tette, egyfelől, amikor a módszere szerint kiosztható pontokhoz képest az egyes szempontok szerint kevesebb pontot adott, másfelől a bíróság maximumához mérten.

Mindezen körülmények alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően a Pp. 339/B. §-a alapján - az elsőfokú ítélet ellentmondásait feloldva - megállapította, hogy az alperes határozata a bíróság kiszabását illetően a jogszabályi előírásoknak megfelelő, a mérlegelés szempontjait megadó Közleményt követve az ügy sajátosságait az alperes figyelembe vette, teljes körűen és okszerűen mérlegelt, ekként az I. és III. rendű felperes esetében a bíróság megváltoztatására, annak leszállítására nem látott lehetőséget, míg a II. rendű felperes vonatkozásában a jogalapra vonatkozó megállapításokhoz kötve a piaci hatásra adott 10 pont helyett hét pontot, összességében 47 pontot látott megállapíthatónak, így az alperes számítását alapul véve a bíróság összegét 416 millió forintra mérsékelte.

A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, az alperes Vj-102/2004/174. számú határozatát a Tptv. 83. § (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján részben megváltoztatta és a II. rendű felperesre kiszabott bírság mértékét 416 millió forintra mérsékelte. Egyebekben a felperesek keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezés során figyelemmel volt arra, hogy eljárása az elsőfokú eljárás egy részének a felülvizsgálatára korlátozódott. Az alperes sikeres fellebbezése folytán a felpereseket külön-külön kötelezte a Pp. 78. § (1); (2) és 79. § (1) bekezdése értelmében az alperes részére járó másodfokú perköltség megfizetésére, valamint az I-III. rendű alperesi beavatkozók részére járó másodfokú perköltség megfizetésére, amely megállapításakor figyelemmel volt a megismételt eljárásokra nézve a Legfelsőbb bíróság által megállapított perköltség mértékekre is. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3)

bekezdésének c) pontján, a 46. § (1) bekezdésén és a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapuló feljegyzett fellebbezési illetéket ugyancsak a felperesek kötelesek viselni. A költségviselés mértékének meghatározásakor a másodfokú bíróság a felpereseket terhelő bírság mértékére volt figyelemmel.

Budapest, 2011. szeptember 14. napján

Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Szőke Mária s.k. bíró